

יעיאת מצרים זה יסוד האמונה

הגאון ר' יחיאל וילנסקי (מהעילויים בלומז'ה ובטעלו, ואב"ד בת"א) סיפר, שכאשר הם למדו בלומז'ה, הם היו רגילים בלילות שבת של החורף הארוכים לבוא אל המרא דאתרא הג"ר ארצ'יק בקשט זצ"ל (שהיה מגדולי הדור ההוא בתורה ובמוסר), והיו מדברים עמו בלימוד, בפרשת שבוע, במוסר. שבת אחת הם הגיעו אליו, והוא לא דיבר עם אף אחד, הוא הסתובב בחדר כמו אריה בסוגרו ושאל כאילו לעצמו ובקול מה פרעה חשב, מה פרעה חשב, כזה שוטה הוא היה?! והבחורים מנסים לדבר איתו, וזה לא היה שייך. אז בחור אחד ניסה לומר משהו, ולא התיישבה דעתו כלל בזה בקיצור, אחד כבר רצה את התה החם ולא היתה לו סבלנות ואמר, נו, אז שהרב יגיד לנו! אמר להם ר' ארצ'יק 'אם פרעה היה חושב זה היה טוב, הבעיה היא שהוא לא חשב'...

ואנחנו אותו הדבר. עוברים כעת ארבע פרשיות ותכף כבר אומרים חזק חזק ונתחזק. בשבוע שעבר התחלנו פרשת שמות, וכעת כבר מתחילים את עשרת המכות, ואנחנו שכחנו שהיה בינתיים עבודת פרך של מאתיים ועשר שנה, שבוע הבא כבר נגמרות המכות ומתחילים קרבן פסח, ובבשלה זה כבר קריעת ים סוף... חזק חזק ונתחזק!...

אבל צריך לזכור, פה זה היסודות של האמונה! הדברה הראשונה בעשרת הדברות היא, 'אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים', לא כתוב פה על בריאת שמים וארץ, אלא אשר הוצאתיך מארץ מצרים, ומסביר הרמב"ן לדוגמא, כאשר אנחנו רואים בנין, לא בהכרח שמי שבנה אותו עדיין חי. היו בנאים שכבר הלכו לעולמם והבניין עוד קיים. הקב"ה ברא את כל הבריאה, אבל עדיין יתכן שהוא לא ממשיך בהשגחה פרטית על כל הנעשה תחת השמש, אבל היציאת מצרים היא מראה על המציאות ועל החפץ כי בידיעה ובהשגחה ממנו יצאנו משם, זה מראה על השגחה פרטית כסדר. כתוב במהר"ל וכן מאריך בזה הסטייפלער שכל ה-10 מכות זה כל הכוחות שיש בעולם, והקב"ה הראה שהוא בעל הבית על כל כח שיש בעליונים ובתחתונים, צומח, חי, ומדבר - על הכל. [ובשביל זה גם יש את ליל הסדר, להתבונן בכל הדברים הנ"ל, וגם מצוות 'והגדת לבנך' שהיא העברת המסורה מדור לדור למען השריש בנו את האמונה בה' ובהשגחתו הפרטית] וכ"כ הרמב"ן בסוף פרשת בא שיש מצוות רבות שהם זכר ליציאת מצרים בשביל להיות לנו בכל הדורות עדות המופתים שלא ישתכחו ולא יהיה פתחון פה לכופר להכחיש אמונת האלוקים, והרמב"ן מרחיב בזה ובעז"ה נדבר בשבוע הבא.

ונסיף, שמרן הרה"י אמר שהפרשיות של השבוע משפיעות על אותו השבוע מיום שלישי בערב עד יום שלישי שלאחריו. אם כן היום זה זמנים שיותר קל להתחזק באמונה. זה דבר מאד פשוט.

המשגיח של קול תורה הרב בורדיאנסקי בא פעם אל המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין וביקש ברכה להצליח ברוחניות, ואמר לו, אם תהיה לך שייכות ליציאת מצרים, תהיה לך שייכות לכל המעלות הרוחניות. המשגיח ר' דן סגל שליט"א אמר פעם בדרשה, יש דבר מאד מעניין בפרשת בא. אחרי שכתוב את כל המצוה של קרבן פסח כתוב 'וכי יגור אתך גר ועשה פסח לה', אומר רש"י בשם המכילתא, יכול כל המתגייר

יעשה פסח מיד, תלמוד לומר והיה כאורח הארץ, מה אורח בי"ד אף גר בי"ד. וגדולה הפליאה, אף פעם לא שמענו כזה דבר, יכול יעשה שבת מיד, סוכות מיד? הרי לכל זמן ועת לכל חפץ אז למה יש הוה אמינא שיעשה פסח מיד? אלא אומר ר' דן, היות וזה היסוד של האמונה, היתה לנו הו"א שגר שמתגייר צריך מיד להביא קרבן פסח וצריך לימוד מיוחד לומר לנו שזה לא ככה.

רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום

מה הפרשיות הללו מראות לנו? אמר לי פעם ר' זלמן גולדבלט, (שלמד בפוניבז') שאמר להם הרב דסלר בשם הבעל שם טוב. שכתוב בגמ' ברכות שאמרה חנה אין צור כאלוהינו אין צייר כאלוהינו, ומה הפשט? וכי זו תערוכת ציורים?!... אומר הבעש"ט מה נקרא ציור טוב? ציור שהוא מיוחד כל כך שכשאתה מסתכל אתה בטוח שזה אמיתי, אם יש ציור של תפוח ואתה רואה שמישהו בא לאכול אותו - זה סימן שזה אמיתי [ויסוד זה נמצא גם במגיד מדובנא בפתרון חלומות שר האופים]. אבל אפילו הצייר הכי גדול, יכול לרמות את חוש העין רק מרחוק, ואפי' קצר רואי כשיתחיל לאכול ירגיש שזה לא אכיל, אבל כשתתקרב תראה שזה בסך הכל ציור. אבל אין צייר כאלוקינו. הקב"ה בציורים שלו הוא כ"כ מטעה, אדם חושב שפלוגי עושה, ואלמוני עושה, אם אני יתקרב אליו יהיה לי טוב, הגביר ההוא יתן לי, ועם האדם ההוא כדאי לתפוס קשרים... אין פה שום דבר, הכל ציור בלבד. יש רק אחד שמושך בחוטים - הקב"ה. אין עוד מלבדו! כל הבריאה שלו וכשהוא רוצה - הוא ישלח את מי שהוא ירצה, ומתי שהוא ירצה, ואיך שהוא ירצה, ואיפה שהוא ירצה. הכל שלו, והציורים שלו מטעים, נדמה לך שלזה יש כח, ולזה יש פרוטקציה, שום דבר לא. אמנם יש חיוב השתדלות - אבל זה דבר אחר, זה בכלל קנס שהקב"ה אמר לאדם הראשון בזיעת אפיק תאכל לחם, ואילולא זה גם את ההשתדלות לא היה צריך. וכמס"כ הרמב"ן הגיירה אמת והחריצות שקר, מה שנגזר יהיה, לא פחות ולא יותר.

וזה הייתה גם הדרך של מרן הרה"י, הזכרנו כמה פעמים שבישיבה (ארחות תורה) הוא לא הסכים שיהיו 'רשמים' בשום אופן, אפי' שהישיבה הייתה פרי טיפוחיו, וכמה שניסו להסביר, הוא לא הרשה, מה שנגזר ביום כיפור - את זה תקבלו.

יש ביטוי מפורסם באידיש 'אמענטש טראכט און דער אייבישטער לאכט' - 'אדם חושב והקב"ה צוחק'. וניקה לדוגמא את דברי החפץ חיים, הנה אחי יוסף גזרו גזירות ושיתפו את הקב"ה וציערו את אבא שלהם, בשביל מה? בשביל למנוע את החלום. ובסוף הם היו הישירים שהביאו את החלום להתגשם, שהרי הם מכרו אותו לעבד וע"י כך הוא הגיע למצרים. וכן מצינו אצל פרעה. אמרו לו אצטגניניו היום נולד מושיען של ישראל ואין אנו יודעים האם הוא ממצרים או מישראל, אז פרעה גזר על כל עמו להשליך את כל הבן הילוד ליאור, ולבסוף מי גידל אותו? פרעה בעצמו, הוא גידל אותו, ושיחק אותו, והוריד לו את הכתר והכל היה כדי ללמד אותו טכסיסי מלכות שאח"כ יוכל להוציא את ישראל מפרעה וממצרים. אדם יכול לחשוב כ"כ הרבה, אבל בסוף בא הקב"ה ומסבב לו את הראש ועושה מה שהוא רוצה. אדם חושב אני יעשה כך בגלל זה או כך בגלל משהו אחר, אבל שום דבר לא, ועצת ה'

היא תקום.

ונספר, כאשר המשגיח ר' בן ציון במברגר זצ"ל נפגש בשידוך, זה היה שידוך שהיו בו גם תנאים טובים בגשמיות, והוא בא להיוועץ עם החזו"א האם לא צריך לחשוש לשוחד, שזה מטה את דעתו, ואמר לו החזו"א אם הקב"ה רוצה שהשידוך הזה ייצא לפועל יש לו גם הרבה דרכים אחרות לסובב לך את הראש שתסכים ולא צריך לחשוש לזה. אם ע"פ השתדלות נכונה זה נראה לך ישר כך צריך לעשות ועצת ה' היא תקום. [מובא בספר פאר הדור]

כתוב וישלחמו מעמק חברון, בפשטות יעקב שלח את יוסף לראות את שלום אחיו. אבל רש"י כותב - 'מעצה עמוקה של אותו צדיק הקבור בחברון לקיים מה שנאמר לאברהם בין הבתרים כי גר יהיה זרעך'. ורואים שאפילו אצל יעקב אבינו בחיר האבות זה גם אותו מהלך, הוא שולח אותו בגלל סיבה אחת והקב"ה מתכוין למה שהוא אחר, וזה המהלך של כל הבריאה.

העבודה של האדם זה אמונה וביטחון

כאשר הייתי אברך צעיר ורציתי להתחזק בעבודת ה', באתי פעם למשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין ושאלתי אותו, יש במוסר ועבודת ה' כ"כ הרבה דרכים וגישות, עם מה להתחיל? או בהתחלה הוא דחה אותי ואמר אני לא מבין מה שאתה שואל. אח"כ הוא ראה אותי וקרא לי חזרה, מה שאלת? אמרת לו. וענה, קח את האני מאמין הראשון ואיתו תתחיל את כל העבודה שלך! אני מאמין באמונה שלימה שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים והוא לבדו עשה עושה ויעשה לכל המעשים! אין עוד מלבדו, עם זה מתחילים!

אנוכי ה' אלוקיך. אמר לי הדוד הגאון ר' אליהו מישקובסקי זצ"ל בשם הנצי"ב, אנוכי - זה מלשון 'אנך בנין'. כשהולכים לבנות בנין או צריך שהקרקע תהיה ישרה, כי אם היא תהיה עקומה - הבנין עלול ליפול. היו כל מיני רעיונות יפים לבני אדם (כמו סוציאליזם, קומוניזם) והיסודות היו נהדרים, אבל בסוף זה הגיע לרשעות ולשפיכות דמים עד אין סוף, כי אדם, גם כשהוא מתכוין לטובה אבל אם זה שכל אנוש בלי הרבוננו של עולם - זה עקום, ולאט לאט כשהבנין גדל זה נופל. אנוכי - הבנין שלי זה ה' אלוקיך, 'האנך בנין' שלי הכל ישר, להגיד כי ישר ה', ואז אתה יכול לבנות בנין רב קומות וזה לא יפול. האנוכי של התחלת העבודה של האדם, של הבנין הרוחני והגשמי שלו זה ה' אלוקיך. אמונה. ונספר, כאשר מרן הרה"י היה בעיר 'נהריה' כתב לו רבי דוד אבוחצירא שליט"א, שכתוב בנועם אלימלך, שבכל דור יש מצוה מיוחדת לדור, שדרכה אפשר להגיע להכל, מהי המצוה המיוחדת של הדור שלנו? (וזה מופיע בספר הנפלא של ר' משה סחייק - השאלה והתשובה בכת"י) והרה"י השיב לו, להתחזק באמונה ובבטחון ולא בבשר ודם.

כתוב בפרשה (ו, ח), "והבאתי אתכם אל הארץ וכו' ונתתי אותה לכם מורשה אני ה'", ולבסוף הם לא קיבלו אותה, ולמה? כותב הספורנו כאשר תתבוננו בכל זה תהיו ראויים שאביאכם אל הארץ ואתננה לכם, אבל 'ולא שמעו אל משה' - להתבונן בכל זה ולבטוח בישועת האל יתברך ויחשבה להם צדקה כמו אברהם שנאמר בו והאמין בה' ויחשבה לו צדקה. לא בטחתם ולא האמנתם - אז גם לא קבלתם, ולא נתקיים בהם ונתתי אותה לכם. אבל מכיון שהיתה ברכה - אז הבנים שלהם קבלו.

בספר הנ"ל יש עוד הרבה סיפורים על בטחון ואחד המעניינים מה שסיפר הג"ר משה שטיינמן שליט"א איך הם חיו בבית בטחון, ומספר, שכשיצא ספר המספיק לעובדי ה' - של רבי אברהם בן הרמב"ם, מרן רה"י זיע"א ראה שם דבר שהוא היה חוזר עליו כ"כ הרבה, (ועד עכשיו

עוד מצלצל לי באוזנים איך שהרה"י היה אומר את זה עם הניגון) שהרמב"ם אמר שכתוב בפסוק 'ארור הגבר אשר יבטח באדם ושם בשר זרועו ומן ה' יסור לבו', ואילו המילים האחרונות ומן ה' יסור לבו מוטו רגלם של כמעט כל העולם. כמעט כולם בוטחים בבשר ודם, אמנם לא מגיעים למן ה' יסור לבו, וזה מה שמציל אותם מהארור. אמונה פירושו לדעת שבשר ודם לא יכול לעשות כלום, אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אא"כ מכריזין עליו מלמעלה, ואין אדם נוגע במוכן לחבירו אפילו כמלוא נימה, כלום! כ"א מקבל בדיוק את מה שנגזר עליו.

ושם בספר מסופר, שאחד שאל את הרה"י שאלה ואמר לו הרה"י זה תלוי במידת הביטחון שלך. חזר ושאל איך אני יכול לדעת אם יש לי בטחון או לא? אמר לו, תשב רגע ותחשוב מה היה קורה אילו היתה לך חנות מצליחה, וממולך היה בא השכן ופותח את אותה החנות, האם היית מתרגז וכועס, או שהיית מאמין שתקבל את מה שמוכן לך בכל מצב ואין לך מה לכעוס. אם תשים לב שאתה רגוע - סימן שיש לך בטחון, ואם לא - אז יש לך עדיין על מה לעבוד...

כמה עצות להגיע לאמונה:

דבר ראשון, מביא המשגיח ר' דב יפה בספרו, שכתוב בנפש החיים (שער ד', פ"ה) בשם הקדמת הזוהר (ז, ב) ראשית חכמה יראת ה' - השער הראשון לחכמה העליונה זה יראת ה'. דהיינו שהיראה היא שער להיכנס באמונה.

[ובאמת מצינו בפסוק שכותב את ירא"ש ואמונה ביחד, 'הנה עין ה' אל יראיו למיחלים לחסדו', יראיו, ומיחלים לחסדו]. וכן כתוב 'חונה מלאך ה' סביב ליראיו' - ומביא בסידור של מרן הגר"ק שליט"א את הזוהר (וישלח, קטו) שזו השראת השכינה. לחיות עם בורא עולם.

ומספר המשגיח ר' דב יפה, שהיה בחור שבא לחזו"א ואמר לו אני רוצה ללכת לצבא, ואני לא מפחד שאני יתקלקל, אבל אני יצטנן ביראת שמים. א"ל החזו"א להצטנן בירא"ש זה גם יהרג ואל יעבור.

דבר נוסף כתב הגה"צ ר' ישראל מאיר המניק (הוא נפטר השנה בסביבות חג הסוכות, הוא היה בן עליה, ומשגיח מאוד מיוחד, והוא היה תלמיד מובהק של הרב וולבה. פעם הוא היה אצל מרן הרה"י, והרה"י שאל אותו איך אתה מסתדר עם סוכות? דהיינו דבלולב 'המנקה' זה פסול אז הרה"י שאל אותו בבדיחותא איך אתה מסתדר עם סוכות.

והוא בא אלי לשאול מה הרה"י התכוין, מה הוא בא לרמוז לי? ואמרתי לו, הוא לא התכוין לרמוז כלום, הוא רק רצה לעשות קצת מצב רוח טוב. ומעניין שבסופו של דבר הוא נפטר באיזור חג הסוכות) בספר אבני שלמה - במשנת המשגיח ר' שלמה וולבה זצ"ל, שהביא הרב וולבה שסיפרו לר' ישראל סלנטר על בחור שלומד רק בקיאות ולא לומד עיון, והוא הזדעק, אז מאיפה תהיה לו יראת שמים??? אדם צריך עמל התורה, יראת שמים זה כתוצאה מעמל התורה בעיון. וכן באהבה רבה, רק אחרי שמבקשים על עמל התורה, והאר עינינו בתורתך, אז מבקשים על ירא"ש, ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך. אבל לימוד בלי העיון והעמל בתורה - זה לא מביא ירא"ש.

כאשר למדתי בישיבת 'חברון' ארע פעם סיפור שעורר גלים. היה בחור מצויין בשם טרופר שהתארס עם הנכדה של מרן הגאון ר' יחזקאל אברמסקי בת לבנו ר' מנחם עזריה שהיה יהודי יקר שביקרים, וכאשר באו לכתוב את התנאים אז האבא של החתן רצה שיכתבו תאריך אחרון יותר מוקדם, ואמר לו הבן של הרב אברמסקי היות ואני מתחייב על סכום גדול אני לא בטוח שאני יצליח לעמוד בזה עד תאריך כזה מוקדם, ואבי החתן מנסה לשדלו בדברים, והוא אומר אני לא יכול להתחייב (ואצל משפחת אברמסקי מילה זה מילה, והוא רצה להיות בטוח שהוא

יוכל לעמוד בהתחייבות) ובאמצע שהם דנים בענין קם הרב אברמסקי מלא קומתו וכולם השתתקו. מנחם! כמה פעמים חניכתי אותך לחיות על בטחון!!! והתיישב, ובוה נגמר הענין. ובישיבה זה עורר גלים עד היכן צריך להגיע מידת הבטחון.

ודבר נוסף, הביא בספר 'אוצרותיהם אמלא' על רבי אלעזר צדוק טורצ'ין (שכתב יחד עם מרן שה"ת את השונה הלכות) שהוא היה מקורב לחזון אי"ש, ולמד בחברון, פעם אחת הוא נכנס לחזון"א והחזון"א אמר לו, תדע לך, יש בני אדם שהם עמלים בתורה ושקועים בלימוד ואין להם אמונה. וכשהוא נסע חזור, הוא חשב כל הדרך מה החזון"א התכוין, מה הוא רצה ממני, איזה פגם הוא מצא אצלי? הוא בא לחברון וסיפר את זה לחברים, אמרו לו יש לך שאלה כזו חזקה - תחזור לחזון"א ותשאל אותו, הוא חזר, ונכנס שוב לחזון"א, א"ל החזון"א לא התכוונתי לרמוז לך על שום דבר, רק תדע לך דבר אחד, אמונה - אם לא מתחזקים בזה כל יום זה מתרופף לאט לאט ולא נשאר לך כלום. צריך כל יום להתחזק. אז הוא שאל, איך מתחזקים? אמר לו החזון"א על כל דבר לבקש ולהודות, לבקש כל מה שאתה צריך, ולהודות על כך.

וכך היה נוהג המשגיח של ישיבת תפארת ציון הגה"צ ר' מרדכי עמרם יעקבזון זצ"ל, והבנים שלו אמרו לי שהמקור שלו זה מיסוד ושוש העבודה.

לבקש ולהודות - ולחיות עם בורא עולם

היה לי סיפור מעניין, כשהתחלתי לדבר בציבור, הגה"צ רבי יהודה יוספי שליט"א הוא היה הדרשן שמדבר בכל מקום (כיום הוא נמצא יותר בציבור של הבעלי תשובה) והוא גילה לי סוד להצליח בדרשות, שיש תפילה שמובאת ב'אוצר התפילות' (בנו של הפלא יועץ) לאמרה לפני הדרשה. ואני באמת השתדלתי לומר אותה. סיפרתי את זה פעם לר' יענקל'ה גלינסקי, והוא ביטל את זה במחי יד. ובהתחלה לא הבנתי אותו, מה החיסרון בזה, אבל כעת ראיתי בספר אוצרותיהם אמלא את ההנהגה שלו ואז הבנתי אותו, וראיתי כמה אנחנו רחוקים מזה.

הוא מספר, שכשנפטר הרב גלינסקי, היה יהודי צדיק שגר ברחוב נחמיה, שהיה בא לעזור לאשתו הרבנית של ר' יעקב, והיא הייתה גרה ברחוב חידושי הרי"ם - מרחק של בערך 3 דקות, ומי שהולך לאט - 5 דקות. יום אחד הוא בא אליה, והיא כ"כ שמחה לקראתו, נו, הגעת בשלום? כל הדרך היתה חלקה? ברוך ה'! רבנו של עולם תודה רבה לך! והוא התפלא, ושאל את הרבנית האם היא שמעה על איוז תאונת דרכים בדרך?? לא. אז מה קרה שאת שואלת כ"כ ומודה לקב"ה? והשיבה, כך נוהגים אצלנו בבית, על כל דבר **לבקש ולהודות**, כל דבר זה לא מובן מאליו, כי לא מגיע כלום. ואז הבנתי שלא רק לפני דרשה צריך תפילה מיוחדת, אלא זה המהלך בכל החיים, ולא שכל החיים זה טבעי ורק כשצריכים דבר מיוחד פונים לקב"ה.

פעם היה פיגוע בבית מלון בנתניה, ונכנסתי אז בשעתו למרן הרה"י ודיברתי איתו, והוא אמר לי כך, אצל העולם רגילים שכשאנחנו מקבלים דברים טובים אנחנו מקבלים את זה כמובן מאליו, פשיטא שזה מגיע לנו. וכשלתפוע קורים דברים לא טובים אז מתחילים להתפלא למה זה קורה לי.

אבל צריך לדעת שכל מה שהקב"ה נותן זה בחסד וברחמים, הרי לא כל הבנ"א מתנהגים אל הקב"ה כמו שהוא רוצה, והוא בכל זאת ממשיך להרעיף ולתת, אז אם פעם אחת נתמלאה הסאה ורואים שלא הכל הולך בטוב, צריך גם להבין שיש דין ויש דיין ולא לבוא בשאלות אלא 'נחפשה דרכינו וחקורה ונשובה עד ה'' (ומה שזה היה דווקא אצלם זה חשבונות שמים שאין ידינו משגת לדעתם).

[בהספד של ר' טובי' פולק ביום שישי לפני שבועיים הוא דיבר הכל

דברים של אמונה, לא מגיע לי שום דבר, הכל זה מתנות שהקב"ה נותן לי, אז בכלל לא יכול להיות לי טענות, תודה שקיבלתי את הבת שלי 21 שנה.]

כאשר נפטר בן לגאון ר' מאיר דב פלוצקי בעל הכלי חמדה, אשתו הרבתה לבכות. והוא אמר לה, כתוב חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה. כאשר אדם מקבל טובה, כמו ילד עילוי שקיבלנו מהקב"ה הוא לא שואל למה זה מגיע לי, איזה דבר טוב עשיתי שהרבש"ע נתן לי כזו מתנה? זה אף אחד לא שואל, והוא מקבל זאת כמובן מאליו, וכשלוקחים לו הוא שואל למה. וע"ז כתוב חייב אדם וכו', כמו שעל הטובה אתה לא שואל שאלות, כך גם על הרעה - אל תשאל שאלות, הקב"ה לא טועה.

סיפר לנו מו"ר הגאון ר' הלל זקס זצ"ל, ששאלו את אמו של החפץ חיים בעבור מה זכית בבן כמו החפץ חיים? ואמרה להם אני לא יודעת למה, אבל דבר אחד אני יודעת, שהקב"ה לא טועה. וגם כאשר בא להיפך - תסמוך עליו שהוא לא טועה, הוא יודע. וזה מה שאנחנו צריכים, להתחיל לחיות עם הבורא עולם, ולהתפלל.

והמשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל היה אומר שבזמן התפילה צריך לחשוב שאתה מדבר עם הקב"ה, תפילה זה לא סתם לקרוא טקסט לאויר, אלא אתה מדבר עם בורא עולם, ולא תמיד שמים לב לזה. וכמו שמסופר על הגר"ש פינקוס זצ"ל שהבת שלו סיימה להתפלל אז הוא שאל אותה עם מי דברת? אמרה לו, אבא, אני לא דיברתי עם אף אחד, אני התפללתי! כן, אבל עם מי דברת? אבא, באמת לא דיברתי עם אף אחד! מה, את לא דברת עם הקב"ה? בתפילה אתה מדבר עם בורא עולם, תכון, אתה מבקש ומודה, וכמש"כ במס"י (יט) 'במעט התבוננות ושימת לב, יוכל לקבוע בליבו אמיתות הדבר איך הוא בא ונושא ונותן ממש עמו יתברך, ולפניו הוא מתחנן ומאיתו הוא מבקש, והוא יתברך שמו מאזין לו ומקשיב לדבריו, כאשר ידבר איש אל רעהו ורעהו מקשיב ושומע אליו' וזה מה שאמר המשגיח ר' יחזקאל שמהתפילה לבד אתה חי עם בורא עולם, 3 פעמים ביום, וכ"כ הרבה ברכות אתה חי עם הקב"ה. וזה מה שלומדים מיציאת מצרים, וכמו שאומרים בסוף הדור, 'אנוכי ה' אלוקיך המעלך מארץ מצרים, הרחב פיך ואמלאה!' אני הרבש"ע, אני הוצאתי אותך, ואני יכול הכל, אני רוצה לתת לך, תבקש ממני, תתפלל אלי! תאמין בי ותדע את הכתובת למי לפנות ומי יכול באמת לעזור לך ורק הוא ואז תקבל.

ופה אנחנו מגיעים לעולם חדש של תפילה: כתוב בפסוק שפרעה שאל את המיילדות מדוע עשיתן הדבר הזה ותחיינן את הילדים? ואמרו לו כי חיות הנה. וזה לא מובן, איך פרעה קיבל כאלו תשובות? וראיתי שכתוב בתרגום יונתן בן עוזיאל (א, יט) "ואמרן חייאתא לפרעה ארום לא כנשיא מצריאת יהודייתא, ארום זריזין וחכימיני בדעתינהן הינין, קדם עד לא תיתי לוותהון חייאתא, הינין תליין עיניהן בצלוי, מצלן ובעיין רחמי, מן קדם אבוהן דבשמיא, והוא שמע בקל צלותהון, מן יד הינין מתעניין וילדן ופרקן בשלם". הם מתפללות לקב"ה עוד לפני שהמילדת מגיעה והקב"ה שומע להן ועונה להן. ואת זה פרעה קיבל, וזהו הכח של יהודי. יש לו כתובת אחת, הוא מתפלל לקב"ה, והקב"ה עונה לו.

הרמב"ן על הפסוק ואמרו לי מה שמו וכו' אהיה אשר אהיה, (שמות ג, יג) מסביר (באחד הפרושים) שמה שאל אם ישאלו אותי מה השם שירה הוראה שלמה על המציאות ועל ההשגחה מה אני יענה, והקב"ה השיב לו, אהיה - אתה רוצה ראייה שאני כעת אתכם? אשר אהיה אין להם צורך בראייה אחרת, כי בכל צרתם אני אהיה עמהם, יקראוני ואענה, והיא הראייה הגדולה שיש אלוקים בישראל קרובים אלינו בכל קראנו אליו, וכמו שכתוב ומי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו כה' אלוקינו בכל קראינו אליו. אין יהודי שלא יכול לספר כמה פעמים ענו לו בתפילה. אמנם לא תמיד עונים כיון שלא תמיד זה לטובתך והקב"ה עושה רק טוב.

החיזוק בימי השובבי"ם הוא בעמל התורה

כעת אנחנו נמצאים בימי השובבי"ם, בישיבות הליטאיות לא מרבים לדבר על זה, אבל ידוע גודל כוחם של ימים אלו להטהר ולהתקדש.

בספר אוצר השובבי"ם מביא בשם הנועם אלימלך שבדור שלנו התיקון לחטא הוא רק ע"י העמל בתורה. וכן מביא המשגיח ר' דב יפה בשם האגלי טל בהקדמה, שמביא מהזוהר שבדורות האחרונים העבודת פרך שתיבא את הגאולה זה ע"י יגיעה ועיון בלימוד התורה, וכן תיקון הברית תלוי ביותר בלימוד התורה, וביותר בלימוד התורה בעיון, וכן מביא בספר של הרב המניק זצ"ל 'אבני שלמה' בשם הרב וולבה באותו ענין, שלא שייך בעולם שבחור יינצל מכל המחשבות הלא טובות בלי עמל התורה ובלי עיון. לרוץ בקיאות - לא שייך להינצל ע"י, רק ע"י לימוד התורה בעיון, לחשוב, ולחזור ולברר טוב את הסוגיא.

וכן זוהר (ר"מ בהעלותך קנג, א) כתב וימררו את חייהם בעבודה קשה - זו קושיא, בחומר זה קל וחומר ובלבנים - זה ליבון הלכה, ובכל עבודה בשדה - דא ברייתא, את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך - דא תיקו, וכמובא בספר ברכ"מ דהיינו שאותה עבודה קשה שהוציאה אותנו ממצרים צריכה גם לגאולה העתידה - אלא שהיום זה ע"י העמל והיגיעה בתורה.

באור החיים (ג, ח) כתוב ולהעלותו מן הארץ - מיד כשיגיע זמן הגאולה שלא יתעכבו שם אפ"ל רגע, כי הם הגיעו עד למ"ט שערי טומאה, ואם היו נכנסים בשער החמישים הם לא היו יכולים לצאת משם לצד שלא היו בני תורה. מה שאין כן דורות האחרונים באמצעות תורתם ישיגו ליכנס לשער הנ' ולהוציא בלעו מפיו ואז ספו תמו בחינת הטומאה. דהיינו השטן כבר מחזיק את זה בפה, אבל אפשר להוציא בלעו מפיו עם הכח של תורה.

הג"ר חיים קמיל היה נוהג להגיד את דברי הנועם אלימלך בפרשת וישב, שמביא מהמגיד ממעזריטש, איך אנחנו יכולים להשיג בדור שלנו דברים שלא השיגו בדורות קדמונים? ואמר, כשהמלך נמצא בארמון זה מאוד קשה להגיע אליו. אבל היו מלכים שהיו נוסעים מידי פעם ממקום למקום ולפעמים זה לקח תקופה ארוכה, ובאותו הזמן איפה שהיה מקום נקי וזך הם היו באים ללון שמה. כי לא היתה להם ברירה אחרת, וגם לא תמיד ידעו שזה המלך, אבל מי שידע - יכל לצלל את זה לטובה.

בדורות הקודמים המלך היה בארמון, אך בדורות האלו הוא כבר נוסע, זה עקבתא דמשיחא, זה כבר סוף הדרך. היום, איפה שיהיה לו מקום זך ונקי הוא יבא לשם, ואנחנו יכולים להגיע לזה.

ובדחילו ובהורמנא נראה להוסיף, שכתוב בהפטרת ויחי "ולבני ברזילי הגלעדי תעשה חסד והיו באוכלי שולחנך, כי כן קרבו אלי בברחי מפני אבשלום אחיך". חז"ל אומרים שברזילי הגלעדי שטוף בזימה היה, א"כ זה לא בית נקי, כמוש"כ בברחי מפני אבשלום אחיך אבל כאשר המלך בורח אין לו ברירה ואין לו מקום אזי הוא מגיע גם לכזה מקום, אם באמת מוכנים לקבל אותו ולכבדו כראוי, וכמו שברזילי הגלעדי באמת כיבד אותו. ואז הוא זוכה לנצח! והיו באוכלי שולחנך.

בדור הזה אנחנו רואים איך שכביכול השכינה נרדפת בכל מקום, ואיך שרוצים להצר את צעדיה, כל פעם עם רעיון אחר, וכשהשכינה בורחת היא אפילו לא צריכה מקום שיהיה נקי לגמרי, אבל צריך מקום שיקבלו אותה יפה ויכבדו אותה. היום כ"א יכול לזכות, השערים פתוחים והקב"ה מוכן כעת ליכנס לכל אחד! חונה מלאך ה' סביב ליראיו - מובא בסידורו של מרן שה"ת שליט"א בשם הזוהר זו שכינה, השכינה מוכנה להיכנס אליך, בא, תרצה לקבל אותה, להיות יראיו, ומיחלים לחסדו, לזכור את האין עוד מלבדו ולהתחזק באמונה שיש בורא עולם ורק בידו כל הבריאה, ואז תזכה לקבל את המתנה של והיו באוכלי שולחנך ותזכה לקרבת אלוקים. הרחב פיך - ואמלאהו!

"קרוב ה' לכל קוראיו, לכל אשר יקראוהו באמת". אומר הזוהר, כל הפסוקים באשרי זה עם ו' החיבור, בכל יום אברכך ואהלה שמך, גדול ה' וכו' ולגדולתו אין חקר, וכן הלאה. ובפסוק הזה אין ו' החיבור כיון שזה לא עוד דבר, אלא כל מי שקורא לקב"ה באמת - הקב"ה קרוב אליו. וגם כשהוא קרוב אליו, ה' עושה את זה רק כשזה לטובתך.

כתוב שמשנה רבינו אמר לקב"ה לא איש דברים אנכי, כי כבד פה וכבד לשון אנכי (שמות ד, י). ולמה הקב"ה לא ריפא אותך? אומר הרמב"ן בגלל שהוא לא התפלל על זה. אם הוא היה מבקש - היו מרפאים אותו, אבל הוא לא התפלל ולא ביקש אז לכן לא ריפאו אותו. (והרמב"ן מסביר גם למה הוא לא ביקש).

בחפץ חיים עה"ת (מהדורה חדשה) כותב שמכל הפסוקים בשמות רואים שהגאולה במצרים וכן גם הגאולה העתידה תלויה בתפילה, וגם אם כבר הגיע הזמן של בעתה - אם לא יתפללו אז היא לא מגיעה. [ניסוד הדברים כתוב גם ברמב"ן (ב, כה) כי אע"פ שנשלם הזמן שנגזר עליהם, לא היו ראוים להיגאל, אלא מפני הצעקה קבל תפילתם ברחמיו].

וניקח דוגמא: אם אדם יש לו קרוב משפחה באמריקה ששלח לו חבילה יקרה שיש שם הרבה דברים טובים הוא מקבל מכתב בדואר, תבוא לסניף לקבל את החבילה, והוא לא הלך. אחרי תקופה הוא נפגש עם השולח ששואל אותו, נו, אתה נהנית מהחבילה ששלחתי לך? הוא אומר, לא קבלתי. מה, לא שלחו לך פתק מהדואר?! כן, שלחו אבל לא הלכתי לקחת... הלא לטובה ייחשב. **הקב"ה כבר גזר, והגיע הזמן של בעתה, צריך לבא ולקחת, זה כבר מונח, רוצים לתת לך!**

דרך אגב, אמר לי הגר"ש אנסבכר (מישיבת עוצם) ידוע שהיו חכמים גדולים שאמרו כל מיני תאריכים של הקץ, ואפ"י היה אחד מהגדולים שנשבע על זמן מסויים שיבא המשיח, והוא לא הגיע. ואח"כ הסבירו את זה שבאמת הזמן היה ראוי רק שאותו הדור לא זכו בגלל כל מיני סיבות. (כמו ההשכלה, והציונות וכדו'). ואמר לי הרב אנסבכר שייכתן שהסיבה שלא זכו היא בגלל שלא התפללו על זה. כי זה מה שכותב הח"ח, שאפילו אם הגיע זמן הגאולה אם לא יתפללו - לא יקבלו. וידוע שהמהרש"א בקידושין (כט, ב) כותב שתפילה זה לא נס או סגולה, תפילה זה טבע!

דבר נוסף שצריך לדעת, גם כשיש חבילה בדואר, יש סניפים של הדואר, וצריך לבוא לסניף שכתבו לך. ואם אחד יקבל פתק לבוא לסניף שרחוק מהבית שלו והוא יבוא לסניף הסמוך ויגיד להם תראו, פה זה יותר נח לי, זה יותר קרוב לבית, יאמרו לו בסדר, אבל פה החבילה שלך לא נמצאת, החבילה שלך בסניף השני, ולא מעבירים חבילות ממקום למקום. רק אם תהי' לך פרוטקציה גדולה אצל מנהל הדואר - הוא יעביר לך.

את התפילה מקבלים במקום דהוה גרסי, וכדאמרינן בגמ' (ברכות ה, א) רבי אמי ורבי אסי וכו' לא הוה מצילנא אלא היכא דגרסינא החבילה שלנו נמצאת בישיבה פה, ומקבלים אותה בסניף הזה. אתה רוצה ללכת לסניף אחר? בבקשה. יש לקב"ה הרבה סניפים כל החסידויות ועוד כל מיני מקומות, אבל מה אפשר לעשות, החבילה שלך לא שמה, ובפרט שפה נותנים לך את החבילה בסניף שאתה גר, ואתה הולך לסניף יותר רחוק, אז אתה בורח ממנה ומה אתה בא בטענות? ...

המשגיח ר' דן סגל מביא שכתוב 'פנה אל תפילת הערער ולא בזה את תפילתם, תכתב זאת לדור אחרון'. שאדם לא יגיד בדור הזה מה כבר התפילה שלי שווה, מה היא יכולה להועיל. ולא בזה את תפילתם - התפילות שלנו שוות המון!

לע"נ

הגאון רבי מרדכי דוד בן ר' ברוך לוי זצ"ל
בעל הדרכי דוד וראש ישיבת עץ חיים
נלב"ע ז' שבט תשכ"ז

תנצב"ה

ברכת מזל טוב נשגר קמיה המשגיח שליט"א

לרגל נישואי נכדו החתן המופלג

הרב יחזקאל בן הג"ר ראובן גינזברג שליט"א
עב"ג בשעט"מ יה"ר שיוזכה לבנות בית נאמן בישראל
על אדני התורה והיראה

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאחמ"כ בשידור חוזר בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ע"מ שנוכל להמשיך בהפצת תורתו של מורינו המשגיח שליט"א, אנו זקוקים לעזרת הציבור

לתרומות והנצחות: 054-843-6282

לקבלת הגליון במייל: 4166058@gmail.com